

Vänsterpress om nya LAS-förslaget – slutet av maj 2020

Den ursprungliga Lagen om anställningsskydd (LAS) antogs 1974 och innehöll bl a turordningsregler vid uppsägning. Arbetstagarnas ställning försvagades något 1982, bl a genom införande av regler om provanställning och anställningsformen visstidsanställning, Nu står LAS åter i skottgluggen. Anledningen är att den nuvarande regeringen lovade att utreda LAS – det var ett krav från Centerpartiet – bl a med målsättningen att göra förändringar som skulle ge företagarna större möjligheter att vid uppsägningar frångå turordningsreglerna. Det nya LAS-förslaget är nu klart och reaktionerna från fackligt håll och från den politiska vänstern har blivit starka.

Se även: [”Inte ens i Grönköping skulle arbetsrätten behandlas så här”](#) (*Dagens Arbete*), [Vi är inte bara kritiska, vi är rosenrasande!](#) och [I stället för guldklocka kan du få sparken](#) (*Aftonbladet*)

Martin Fahlgren 31/5 2020

Innehåll

Flamman	1
<i>Las-utredningen är ett hot mot rätten att organisera sig</i>	<i>1</i>
Internationalen	1
<i>Jan-Olov Carlsson: ”Nu måste vi slå tillbaka hårt!”</i>	<i>1</i>
Offensiv	3
<i>Rädda LAS med kamp och strejk</i>	<i>3</i>
Proletären	4
<i>Upp till bevis, Sjöstedt – fäll regeringen om de rör anställningstryggheten</i>	<i>4</i>

Flamman

Las-utredningen är ett hot mot rätten att organisera sig

Judith Kiros

Flamman 27/5 2020

Enligt den läckta Las-utredningen sker organisering på arbetsplatsen på arbetsgivarens villkor.

Kompromissen sägs vara det främsta politiska verktyget, men har också nästan blivit ett moraliskt rättesnöre. Om man vägrar ”mötas på mitten” är man antingen politiskt oförmögen eller ansvarslös. Men en kompromiss sker alltid på den starkastes villkor. Las-utredningen är bara ett mycket allvarligt exempel på hur det kan se ut.

I SVT:s Agenda ([24/5](#)) sändes ett reportage där det redogjordes för innehållet i ett utkast av Las-utredningen, som ska presenteras den 1 juni. Enligt detta utkast vill utredarna bland annat ändra turordningsreglerna och förhindra anställda från att, tillsammans med facket, ogiltigförklara en uppsägning.

Efter reportaget debatterade Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt och Anders W. Jonsson, vikarierande partiledare för Centerpartiet, frågan. Som vanligt var Jonas Sjöstedt tydlig med att Vänsterpartiet kommer att försöka fälla regeringen om de lägger fram lagförslaget. Det är viktigt att Vänsterpartiet står fast vid det – som det ser ut nu är lagförslaget ett hårt mot fackföreningsrörelsen och en del av en koordinerad attack mot svensk arbetsrätt.

Uppluckringarna i Las motiveras med de vanliga flosklerna: ökad flexibilitet på arbetsmarknaden, att det skulle ge fler jobb, och att småföretagare ska ”våga anställa”. Realistiskt sett är konsekvensen av ett sådant lagförslag att makten helt finns på arbetsköparnas sida. Det blir helt enkelt lättare att göra sig av med obekväma anställda.

Hur blir det för de som organiserar sig? De utslitna, de utsatta, de fackligt aktiva, de solidariska, de som belyser och påtalar problem på arbetsplatsen? Det här är ett sätt att kuva, disciplinera och splittra arbetarna. Otrygga anställningar skapar inga nya jobb – trygga, innovativa arbetare är grunden för en levande arbetsmarknad – och det är heller inte syftet med det här och liknande lagförslag. Det handlar som vanligt om att försvaga fackens makt och minska kostnaderna för arbetsköparna. Det har det alltid gjort.

Om Socialdemokraterna väljer att försöka rösta igenom det här förslaget är det bara ytterligare ett tecken på att partiet sedan länge har tappat kontakt med arbetarklassens intressen – och medvetet för en arbetarfientlig politik. Därför vore det helt rätt av Vänsterpartiet att fälla regeringen och sätta stopp för hur ofta Socialdemokraterna kan sälja ut sina väljare utan vidare konsekvenser.

Las är något parterna borde sköta – inte sossarna.

Internationalen

Jan-Olov Carlsson: ”Nu måste vi slå tillbaka hårt!”

Per Leander (intervju)

Internationalen 28/5 2020

- **Förslaget om försämringarna av LAS har läckt ut i media**
- **Turordningen ändras och saklig grund tas bort**
- **Vänsterpartiet hotar att fälla regeringen**

I söndags kunde SVT:s Agenda presentera grunderna i den utredning med förslag på ändringar av Lagen om anställningsskydd (LAS) som ska presenteras för regeringen den 1 juni. Internationalen har talat med IF Metalls Jan-Olov Carlsson på Volvo lastvagnar i Umeå, som är en av initiativtagarna till en facklig budkavle till försvar för LAS. Han menar att det som nu har kommit fram är värre än vad han räknat med.

– Av det som har läckt ut nu så kan man konstatera att det här är ett fruktansvärt angrepp mot den arbetsrättspraxis som vi har här i landet. Det här är mycket längre gånget än vad jag ens kunde drömma om. Att det här presenteras av en socialdemokratisk regering är häpnadsväckande. I grund och botten är det ett extremt arbetarfientligt förslag, säger han.

Förslaget har två huvudpunkter varav den ena skulle innebära ett avskaffande av saklig grund för uppsägning.

– Det innebär att arbetsgivaren kan bestämma när någon får gå, utan att behöva motivera varför. Idag funkar det så att arbetsgivaren måste ange saklig grund för uppsägning, och sen måste man ha en förhandling med facket, och frågan kan tas till arbetsdomstolen. Nu försvinner hela den processen, förklarar Jan-Olov Carlsson.

– I formell mening kunde arbetsgivaren redan nu kringgå det här genom att betala skadestånd, men det kan bli ganska dyrt. Om det här går igenom kan man utan problem göra sig av med vem man vill utan att det kostar något.

Den andra stora ändringen i förslaget innebär ytterligare en uppluckring av turordningsregeln, det vill säga flera undantag från ”sist in, först ut”-principen.

– Turordningsregeln förändras så att man får göra undantag för fem personer, istället för två idag. Det påverkar inte jättemycket inom stora företag där man har annan ordning, men för de som jobbar på mindre arbetsplatser innebär det en stor osäkerhet och rättslöshet. Utan att motivera kan arbetsgivaren låta fem nyanställda stanna, och säga upp fem trotjänare som man av en eller annan anledning vill bli av med, säger Jan-Olov Carlsson:

– Så även där innebär det en allvarlig försämring av anställningsskyddet och är ett frontalangrepp mot den kanske viktigaste delen av arbetsrätten enligt fackens perspektiv.

Hur går det med er budkavle?

– Den tar upp just de här frågorna och riktar sig både till de fackliga ledningarna och till partierna. Vad gäller saklig grund-begreppet så verkar det finnas en enighet inom alla fackföreningar om att den försämringen inte får ske. Det innebär att det blir svårt för regeringen att lägga fram det här nu utan att få en kraftig reaktion från hela fackföreningsrörelsen, säger Jan-Olov Carlsson och fortsätter:

– Det finns en risk att det pågår ett utpressningsspel nu, där facken är eniga om att försvara saklig grundbegreppet, men är beredda att gå med på försämringar av turordningsregeln. Fortfarande är ju regeringens mål att parterna på arbetsmarknaden ska komma fram till en egen gemensam överenskommelse, så att man inte behöver lagstifta om det här. Och det här förslaget kan vara ett sätt att sätta press så att förhandlingarna om turordningsregeln får fortsätta. Då kan vi möjligtvis rädda saklig grund-begreppet, men förlorar hela striden om turordningsregel. Så vi måste öka trycket, vad gäller båda frågorna, och uppmana till strid mot regeringsförslaget. Vi måste slå tillbaka hårt nu!

Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedt har sagt att han tänker fälla regeringen om förslaget läggs fram. Något som Jan-Olov Carlsson tycker är bra.

– Ja, det är bra. Det är konsekvent i linje med vad han sa omedelbart i samband med januariöverenskommelsen. Det är två frågor som Sjöstedt sa att han skulle fälla regeringen på. Det ena var införandet av marknadshyror, det andra är försämringar i anställningstryggheten. Så

ska man behålla någon trovärdighet från Vänsterpartiets sida så måste man stå fast vid det här och sätta press på regeringen, säger Jan-Olov Carlsson:

– Det finns ju en möjlighet nu också för en socialdemokratisk regering att backa från januariöverenskommelsen till följd av corona-krisen. Den har ju skapat en helt annan situation och nya förutsättningar. Nu har sossarna möjlighet att faktiskt gå till motoffensiv och säga att det är inte möjligt att göra det här under pågående pandemi, med en massarbetslöshet och oordning på arbetsmarknaden. Men vi har inte sett några sådana tecken än tyvärr, det har snarare varit uttalanden från socialdemokratiska regeringsmedlemmar om att det här ska genomföras. Så om det är någon gång vi behöver ett rosornas krig så är det nu. Den fackföreningsrörelse som böjer såg för någonting sådant här har tappat all sin trovärdighet.

Offensiv

Rädda LAS med kamp och strejk

Robert Bielecki

Offensiv 27/5 2020

LAS – lagen om anställningsskydd – är under attack av januariavtalets partier, där ”arbetarpartiet” Socialdemokraterna ingår. De förändringar som föreslås kommer att urholka arbetsrätten för hundratusentals och lämna många helt rättslösa på arbetsplatsen.

Först den 31 maj kommer de olika parternas arbetsgrupper – från LO, Svenskt Näringsliv och PTK (som har 17 Sacoförbund, åtta TCO-förbund samt Ledarna under sig) – med sina slutrapporter som rör arbetslöshetsförsäkringen, LAS och omställningstrygghet. De ska ses som ”avsiktsförklaringar”. Men SVT Agenda har fått ut axplock av utredningen, som visar just hur arbetarfientliga de är. Bland annat ska undantagen i turordningsreglerna utökas från två till fem, vilket gäller alla företag.

Dessutom kommer inte arbetaren att få behålla sin lön eller tjänst under tiden uppsägnings-tvister pågår. Nu kan facket ogiltigförklara en uppsägning och begära att det utreds, men nu slopas detta för anställda på företag med mindre än 15 anställda. Just denna punkt berör hundratusentals anställda och lämnar dem i princip rättslösa.

Det ska även bli mindre kostsamt och ”enklare” för arbetsgivare att säga upp på grund av personliga skäl, men det specificeras inte mer kring det. Blir vilket skäl som helst som chefen hittar på ett giltigt, personligt skäl?

Allt detta gör det enkelt för arbetsgivarna att enkelt avskeda vem de vill: de som ifrågasätter, går emot ”företagets kultur”, med mera. Kanske även de som försöker organisera fackligt på sin arbetsplats. Det riskerar att skrämja arbetare till att hålla tyst om missförhållanden eller orättvisor av rädsla över att förlora sitt jobb. Att löner och villkor pressas ner som ett resultat är lätt att förutse; man ska ”vara glad” att ens ha ett jobb och stå med mössan i hand. Det gör det lättare för företagen att diktera alla villkor.

Det enda som verkar gynna arbetaren är att rätt till förtur vid anställning ska ges efter 9 månader istället för efter 12 månader som idag vid visstidsanställning, men det är en liten eftergift i ett hav av uppluckrade rättigheter för arbetarklassen. Dessutom kan ju företag enkelt säga upp anställda innan 9 månader och ta in nya låglöneslavar.

Det kan också leda till att det sätts i system att avskeda flera åt gången, och då vilka man vill utan att företaget behöver ange skäl eller ta hänsyn till någon annan aspekt än sin profitökning. En slags låglönekarusell.

Precis som Kommunals ordförande Tobias Baudin uttryckte det till SVT den 24 maj:
 – Det här är ju en katastrofutredning. Man skulle säkra maktbalansen mellan parterna på arbetsmarknaden. Med sportspråk är det väl 10-1 till arbetsgivarna. (...) Det är fritt fram för arbetsgivaren att göra sig av med vem de vill till höger och vänster.

Regeringen och dess januariavtalspartner, Centern och Liberalerna, hoppas att parterna ska komma överens för att slippa gå in själva och lagstifta i frågan. Enligt förslaget ska lagen träda i kraft den 1 juli 2022 istället för under 2021 som januariavtalet slår fast.

Även om Vänsterpartiet hotar med att fälla regeringen om förslaget läggs fram i riksdagen har Jonas Sjöstedt inte någon kampanjplan för att aktivera V:s medlemmar till kamp (och inget intresse av det heller).

Förmodligen kommer LO kräva att utredningen slängs i papperskorgen och att nya förhandlingar inleds. Men det är dags att sluta förhandla bakom stängda dörrar med kapitalets representanter och istället mobilisera till kamp.

Detta antiarbetarförslag är den senaste i raden av årtionden av attacker mot arbetsvillkor och -rättigheter samt nedmonterad välfärd. Facken och den samlade arbetarklassen har en enorm potentiell kraft i att stoppa dessa förslag – men då måste kraften sättas i rörelse med strejker, kamp och motstånd.

Mer lyckat skulle det bli om en sådan rörelse dessutom kombinerades med ett program som tar strid mot hela högerpolitiken och det kapitalistiska vanstyret, som just nu representeras av januariavtalet men backas upp av hela det politiska och ekonomiska etablissemanget. Sprid den fackliga budkavlen mot försämringar i LAS som startats av IF Metallklubben på [Volvo Lastvagnar i Umeå, som finns här](#).

Nu är det verkligen upp till bevis för facktopparna.

Proletären

Upp till bevis, Sjöstedt – fäll regeringen om de rör anställnings-tryggheten

Anders Carlsson

Proletären 27/5 2020

Någonstans måste gränsen för arbetarklassens reträtt dras. Anställningstryggheten är en både nödvändig och väl vald frontlinje. Om förslaget om ny Las-lagstiftning läggs fram måste Jonas Sjöstedt fälla regeringen.

Naturligtvis har Jonas Sjöstedt rätt. Den nya Las-utredningen är en ren provokation mot landets arbetstagare, ett slag i ansiktet på alla som kräver och är värda ett mått av trygghet i anställningen.

”Med sportspråk så är det väl 10-1 till arbetsgivarna”, konstaterade Kommunals ordförande Tobias Baudin i söndagens Agenda, som först läckte innehållet i Las-utredningen. Det är ingen överdrift. Går förslagen igenom förskjuts maktbalansen på arbetsmarknaden, till arbetsköparnas fördel. Då handlar det inte bara om fler undantag från turordningsreglerna, utan också och inte minst om att facken fräntas rätten att ogiltigförklara en uppsägning till dess en eventuell tvist är avgjord i AD.

Denna rättsosäkra nyhet innebär att en hugad arbetsköpare kan säga upp i princip vem som helst av personliga skäl – den arbetsskadade, den uppkäftige, den stridbare. Arbetsköparnas godtycke ska råda på svensk arbetsmarknad.

Det partiska resultatet ska inte skyllas på utredaren Gudmund Toijer, som är en oförvitlig byråkrat av det närmast karikerade slaget. Toijer har fått ett beställningsuppdrag och han har utfört det till punkt och pricka, på byråkratens pedantiska sätt.

Beställaren är formellt sett regeringen Löfven, som genom sitt tilltag hugger den fackliga delen av sin tudelade så kallade arbetarrörelse i ryggen. Men Löfven är inte pappa till utredningen. Genom Januariöverenskommelsens maktspel sålde han ut anställningstryggheten mot möjligheten att regera vidare på liberal nåder.

I den kohandeln är det arbetsköparorganisationen Företagarna som håller i taktpinnen. Med Centerpartiet som politiskt verktyg. En uppluckring av arbetsrätten var Centerns ultimativa villkor för att släppa fram regeringen Löfven.

Här blir det politiska spelet obehagligt på gränsen till vedervärdigt, vilket i Agenda demonstrerades av Centerns vikarierande partiledare Anders W Jonsson. I Coronakrisens spår står Sverige inför en djup arbetslöshetskris. Tiotusentals människor har förlorat jobbet och prognoserna säger att arbetslösheten kommer att stiga till minst 11 procent redan i sommar.

Ingen normalt funtad människa kan hävda att sämre anställningstrygghet är lösningen i denna kris. Fler otrygga anställningar ger inte fler jobb, bara fler godtyckligt uppsagda.

Här krävs istället nyanställningar, inte minst i välfärden, där behoven är som stort. Men inte enligt Anders W Jonsson. Med en positivspelares envishet vevar han sitt mantra om att det måste bli lättare för företagen att göra sig av med anställda - för jobbets skull.

Här måste vi åter ge Sjöstedt rätt. Visst framstod Jonsson som en nyliberal fundamentalist av det rent rigida slaget, fullständigt okänslig för den situation som drabbar Sveriges löntagare i coronakrisen.

Till pjäsen hör att regeringen försöker finta Jonsson och C. Enligt Januariöverenskommelsen ska en ny Las-lagstiftning vara på plats senast 2021, men i Toijers utredning föreslås att den ska träda i kraft 1 juli 2022, det vill säga drygt två månader före nästa ordinarie riksdagsval. Det är knappast en optimal tidpunkt för att fälla en regering, något som såväl V som C hotat och hotar med.

Här dyker ytterligare en dark horse upp. Direkt efter Januariöverenskommelsen inledde Svenskt Näringsliv, LO och PTK förhandlingar om den påstått otidsenliga arbetsrättslagstiftningen.

Sedan dess har fem LO-förbund – Byggnads, Kommunal, Seko, Fastighets och Målarna – hoppat av, men förhandlingarna pågår fortfarande. Med syftet att så snart som möjligt lägga ett partsöverenskommet alternativ till Toijers utredning.

Varningsklockorna ringer. Minns hur arbetsmarknadsminister Ylva Johansson sommaren 2018 sidsteppade sin egen antistrejktutredning till förmån för ett lagförslag framförhandlat av Svenskt Näringsliv, LO, TCO, Saco och Unionen.

Denna antistrejklag, godkänd av LO och antagen av riksdagen sommaren 2019, är i viktiga avseenden mer långtgående än den som föreslogs i den statliga utredningen. Men med arbetsmarknadens parter som garantier var den lätt att få igenom. Den svenska samförståndsmodellen utgör sannerligen ingen säker grund för arbetares rättigheter.

Hur det går med Gudmund Toijers Las-utredning återstår att se. Kanske ersätts den av ett minst lika arbetsköparvänligt alternativ, godkänt av LO och lättare för regeringen Löfven att presentera som sitt eget. Fackliga potentater är mjukryggade när de förhandlar under hot och en makthungrig statsminister är bevisligen beredd att sälja ut allt vad arbetarrätt heter.

Men hur är det med Jonas Sjöstedt? När han och Vänsterpartiet tryckte på de gula knapparna i januari 2019, och därmed gav Stefan Löfvens gisslantagna regering grön ljus, var Sjöstedt kaxig värre. Den röda linjen sades gå vid marknadshyror och försämringar av Las. Överskrids denna linje kommer V fälla regeringen, deklarerade Sjöstedt, om nödvändigt med stöd av M, KD och SD.

Svansföringen var hög även i söndagens Agenda. Lägg Toijer-utredningens förslag till ny lagstiftning lovar Sjöstedt att rikta misstroendevotum mot regeringen Löfven.

Gott så. Någonstans måste gränsen för arbetarklassens reträtt dras och då är anställningstryggheten en både nödvändig och väl vald frontlinje. Hit men inte längre!

Det finns en opposition inom fackföreningsrörelsen, framförallt på basplanet, och det gnälls en del också inom S – att attackera Las är att skända en kvarvarande reformistisk självbild. Så det finns möjligheter att skapa tryck underifrån. Men då krävs att Sjöstedt och V lever upp till sina löften. Om Sjöstedt slingrar sig över den röda linjen, om kaxigheten visar sig vara en del av ett förrädiskt politiskt spel, så finns risk för att V istället spär på uppgivenheten i en redan desillusionerad arbetarklass.

Av mångårig erfarenhet litar vi inte på Vänsterpartiet. Men vi dömer ingen på förhand. Löften är löften och vi hoppas att de hålls, även om vi är skeptiska till utfärdarens pålitlighet.

Det är upp till bevis, Jonas Sjöstedt!